

Posudek bakalářské práce Šárky Adamovičové *Duál ve slovanských jazycích*

Bakalářská práce Šárky Adamovičové si vytkla skutečně nelehký cíl: zmapovat tvary a užívání duálu v minulých i současných fázích vývoje slovanských jazyků na pozadí způsobů vyjadřování čísla v indoevropštině i dalších jazycích světa. Toto obsáhlé téma, které by mohlo být bez obtíží zpracováváno i v práci pro získání mnohem vyššího akademického gradu, tak na autorku kladlo velké nároky, jimž dokázala dostát jen částečně.

Jednoznačným kladem práce je, že autorka pracuje nejen s českou, ale také s anglicky, německy a slovinštinou psanou odbornou literaturou, což (bohužel) nepatří u prací tohoto typu k běžnému standardu. Dalším kladem je snaha o stručné a jasné uchopení komplikované tematiky, ač ne vždy zcela úspěšná (viz dále).

Přes jmenovaná pozitiva má však práce i jisté nepřehlédnutelné nedostatky, jak obsahové, tak formální.

Po obsahové stránce zůstává, až na jednostránkový závěr, v zásadě jen popisnou kompilací, bez větší snahy o vyvození vlastních závěrů (což je poněkud v rozporu se zadáním práce). Závěr se o to alespoň v náznacích pokouší, je však velice stručný a působí neukončeným dojmem (v jeho posledním odstavci se konstatuje podobnost duálových tvarů u sloves různých slovanských jazyků, nic se ale z tohoto faktu nevyvozuje). Navíc obsahuje některá ne zcela samozřejmá tvrzení podrobněji nedoložená v předcházejícím textu, např. že duál zanikal u číslovek dříve než u jmen – mohla by autorka uvést příklad tohoto procesu?

Také většina kompozičních a formálních nedostatků vyplývá ze skutečnosti, že jde o práci primárně kompilační, shrnující poznatky o duálu z mnoha prací různého stáří, záběru a provenience. Ne vždy se autorce podařilo tyto poznatky vtělit do jediného, logického a vnitřně návazného textu. Např. na s. 26 a 27 jsou bez dalšího vysvětlení uvedeny tabulky tvarů praslovanských zájmen, které se u zájmen 3. osoby (jednou uvedeného jako osobní, podruhé jako rodové, pokaždé s jiným nominativem) částečně překrývají.

Některé pasáže nejsou zařazeny logicky (např. podrobné vysvětlení kmenového principu na s. 20 poté, co už se o kmenech mluvilo např. na s. 17, odstavec o původu infinitivu na s. 25 připojený bez udání důvodu na konec výkladu o slovesných duálových tvarech), některé se opakují (např. informace o duálových tvarech pro různé osoby v indoíránských, baltoslovanských a germánských jazycích a řečtině na s. 17 a 20 nebo dvakrát se opakující informace o slovinštině na posledních dvou řádcích s. 45), místy jsou nepřehledně smíšeny informace týkající se kategorií jmen a sloves (např. s. 17) nebo je text poněkud zmatený (na s. 21 se v informaci o tvarech dativu a instrumentálu najednou mluví o nominativu, na s. 24 se jako příklad ženských i-kmenů uvádí substantivum *gostb*) či je výběr informací náhodný (na s. 36 je u rodových zájmen uvedena pouze tvrdá deklinace, jako kdyby jiná neexistovala). Někdy také příliš neodpovídá název kapitoly jejímu obsahu (např. na s. 46 se v kapitole nadepsané *Projevy duálu ve slovinštině* mluví nikoli o duálu, ale o tvoření minulého a budoucího času pomocí pomocného slovesa a o dokonavosti). Názvy kapitol obecně působí poněkud neuspořádaným dojmem: pojednání o některých jazycích je členěno na *základní deklinační paradigmata – základní konjugační paradigmata – deklinaci zájmen*, jinde na *jména – zájmena – slovesa* a ještě jinde na *deklinační jmenné kategorie – konjugační kategorie*. Ne vždy je také zvládnuto navazování v textu, který se tak stává nepřehledným (s. 42: citát z *České mluvnice* Havránka a Jedličky bez jakéhokoli uvození následuje po citátech z *Příruční mluvnice češtiny*). Autorce se také ne vždy podařilo z používané literatury opsat patřičné pasáže bez chyb – nepříjemná je u studentky slavisticko-komparativního zaměření

zvláště skutečnost, že nedokázala v pojednání o staroslověnině správně přepsat cyrilici do latinky (píše *a* místo *ę*, *šč* místo *š*, tvrdý *jer* místo měkkého *apod.*, s. 29).

I po formální a kompoziční stránce lze práci leccos vytknout. Počet překlepů a dalších grafických nedostatků poněkud převyšuje obvyklý standard (s. 12: *viz.*, tamtéž chybějící mezery po interpunkci, častěji malá písmena místo velkých *apod.*) a ani formulačních neobratností není práce zcela ušetřena (s. 12: *...když se ptáme po čísle, zjišťujeme počet určitých entit (tudíž jmen)...*, s. 13: *Tyto systémy jsou reálně rozšířeny v jazykových systémech...*, s. 18: *...vedu příklady duálových tvarů vyčíslovaných sloves ve všech třech číslech...* *apod.*). Naopak velmi kladně je třeba hodnotit úroveň jazykovou anglického překladu anotace.

Celkově ale mohu konstatovat, že práce Šárky Adamovičové splňuje požadavky kladené na bakalářské práce. Proto ji doporučuji jako podklad k obhajobě a i přes jmenované dílčí nedostatky ji vzhledem k náročnosti zvoleného tématu navrhuji hodnotit známkou *velmi dobře*.

V Praze 4. září 2011

Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.